

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN
I SÖDERTÄLJE

Adress: c/o Pia Lillieborg
Talbystrand 11
152 50 Södertälje

Södertälje den 14 oktober 2016

Till

”Kulturplan”

Kultur- och fritidskontoret

Södertälje kommun

mejladress: <kulturplan@sodertalje.se>

Kulturhistoriska Föreningen i Södertälje välkomnar initiativet att arbeta fram en kulturstrategi för kommunen. Att ge uppdraget till en utomstående utredare, som med friska ögon kunnat titta på kulturverksamheten i kommunen, anser vi också var bra.

Under arbetets gång har vår förening haft tillfälle att föra fram synpunkter och förslag till utredaren. Vi kan nu konstatera att utredaren Eric Sjöström har tagit fasta på en hel del av det vi har fört fram, vilket vi välkomnar.

När vi nu har fått möjlighet att läsa remissutgåvan, *En utvecklingsplan för kulturen i Södertälje 2017 – 2021*, vill vi framföra följande synpunkter:

Om utvecklingsplanens förslag genomförs innebär det en kraftig uppvärdering av kulturen och en ökad satsning, vilket vi välkomnar. Utredarens motiveringar, om kulturens betydelse för kommunen och de människor som bor här, liksom för omgivningens bild av Södertälje, instämmer vi i.

En uppvärdering av både det skapande kulturlivet och av stadens kulturella arv är angeläget. Att låta dessa faktorer spela en större roll i samhällsplaneringen, så som föreslås, anser vi vara angeläget.

Utredaren trycker på att kommunen borde visa stolthet över den kultur som finns. Han anser att kulturen är viktig för en stads identitet och skapar bilden av staden utåt. Kulturen "skapar ett kitt mellan invånarna ... samt gör det trevligt att bo här." Det är positiva ord. Men vi vill understryka att kulturen är mer än en trivsselfaktor bland andra. Den ska alltså inte bara användas för att putsa upp kommunens varumärke, även om det är nog så viktigt, utan har en kraft och betydelse utöver detta.

Ett sätt att manifesteras kulturens självständiga roll och betydelse är att låta den få en egen kommunal nämnd. Med dagens ordning, en gemensam nämnd för kultur och fritid, finns en uppenbar risk att kulturfrågorna får stå tillbaka för idrotten och andra fritidsfrågor, något som vi anser har skett.

Vi anser därför att Södertälje borde återgå till en ordning med en separat nämnd för kulturfrågorna.

Skrivningen i utredningen om att det kulturpolitiska programmet "ska ta avstamp i ... den av kommunen beslutade varumärkesplattformen" ställer vi oss dock frågande till. (sidan 2) Den typen av språkbruk riskerar att skapa ett avstånd mellan kommunen och både kulturaktiva och medborgare.

Utredaren har talat med många företrädare för föreningslivet och han trycker på föreningslivets betydelse för kulturen i Södertälje. Han vill också utveckla samarbetet mellan kulturinriktade föreningar och kommunen. Eftersom vi är en del av detta föreningsliv så vill vi understryka dessa synpunkter.

Vi menar dock att det finns en aspekt på samverkan kommun - föreningsliv som inte kommer fram i utredningen. Det gäller kommunens grundläggande syn på föreningslivet. Utredaren skriver till exempel att kommunen bör skriva avtal med föreningar om verksamhet som sedan utvärderas. Här ser man på föreningen närmast som en underentreprenör till kommunen.

Ibland är motiveringen till föreningsdrift av en verksamhet att den då kan utföras billigare än den skulle vara en renodlad kommunal

verksamhet. (Det här resonemanget är giltigt inte bara på föreningsområdet.) Det finns en tendens att kommunala instanser vill "chefa" över de föreningar man samarbetar med och det är ju en säker väg att få de ideellt arbetande att tappa lust och intresse.

Vi menar att föreningarna i stället måste betraktas som delar i fria och självständiga folkrörelser. Vi menar också att det är när föreningar kan utvecklas fritt som de kan bli kreativa.

Det här innebär inte att vi anser att kommunalt stöd ska delas ut villkorslöst. Givetvis måste det finnas tydliga kriterier för stöd till föreningar och kulturverksamhet.

Vi menar sammanfattningsvis att samverkan mellan kommun och föreningar/kulturaktörer måste analyseras djupare. Vi tror att det kan finnas skäl att även analysera samverkan mellan kommun och kommersiella aktörer, till exempel i samband med festivaler och aktiviteter på stan, med blandat kulturellt, kommersiellt och kommunalt deltagande.

Då det gäller kontakten kulturaktiva – kommun vill vi också understryka det utredaren skriver på sid 9, att det är problematiskt "för de kommunala kulturverksamheterna att kommunicera med omvärlden på samma sätt som äldreomsorgen och bygglovshanteringen". Idéer kring varumärkesprofil och grafisk profil verkar ha blivit en tvångströja i stället för en hjälp. Utredaren skriver också på flera ställen om problemen med den nuvarande evenemangskalendern. Vi vill understryka att vi delar den uppfattning han för fram.

Av de konkreta förslagen som förs fram vill vi instämma i samtliga. Vi noterar att utredaren ifrågasätter att stöd i dag bara kan gå till vissa grupper, barn, unga, äldre och funktionshindrade. Han föreslår att kulturverksamhet ska kunna stödjäs oavsett deltagarnas ålder. Vi anser att detta är en viktig tanke. Inte för att vi är emot kultur för barn. Men ur ett familjeperspektiv är det t ex viktigt att föräldrarna förstår och kan leva med i den kulturverksamhet som barnen deltar i. Annars skapas ett avstånd mellan föräldrar, barn och kultur. Musikverksamheten El Sistema, som finns i Södertälje, är ett utmärkt exempel på detta, då man involverar hela familjen. Med kultursatsningar för vuxna skapas möjlighet för ett livskraftigt kulturliv och för att det kulturintresse barnen tillägnat sig kan växa vidare när de blir vuxna. Även ur ett samhällsperspektiv är det viktigt med samverkan mellan olika åldersgrupper.

Ett område som vi saknar i utredningen är evenemanget Kulturnatten. Under 20-25 års tid fanns i Södertälje en årlig Kulturnatt i oktober/november. Syftet var att Södertäljes kulturliv fick presentera sig för allmänheten, mötas och hitta nya former för samverkan och utveckling.

Kulturnatten arrangerades av tjänstemän på kommunens Kultur- och fritidskontor i samarbete med Södertäljes kulturaktörer. Platsen för Kulturnatten var de första åren på biblioteket som då hade två plan. Senare, när biblioteket fått sin yta krympt, utspelades inslag i Kulturnatten även på andra platser i centrala staden.

Publiken de första åren var 10 - 12000 personer. Dagen började med inriktning för barn. Kulturskolan presenterade sig, det var barnteater, utställningar mm. På kvällen arrangerades Ung scen på olika platser. På torget framträdde Slavaskör och det anordnades eldshower på torget kl 21:00. Inne i biblioteket fanns flera scener. Den litterära scenen var i Café blå. Där var också akustiska musikinslag, Stora scenen hade större musikprogram, ofta ett "dragplåster" utifrån. Kvällen avslutades alltid med nattens ord. I konsthallen var det vernissage osv.

Hela huset, ibland även hela Lunagallerian, fylldes av kultur. Senare är ordnades kulturtorg där kulturföreningar och Södertäljeförfattare presenterade sig och sålde sina böcker.

Gallerier på staden hade öppet, Konstföreningen hade program i Rådhuset. Oktoberteatern visade en föreställning, Kretsen hade öppet hus osv. Södertälje centrum fylldes med Södertäljes kultur.

De senaste två åren har det inte funnits någon Kulturnatt. Efterfrågan och saknaden är stor.

Att kulturen får manifesteras sig på ett tydligt sätt är av betydelse inte bara för de inblandade, utövare och publik, utan för hela kommunen och för invånarnas självkänsla och stolthet.

Vårt förslag är att Kulturnatten ska återkomma. Kommunen, kulturutövarna och föreningslivet bör samverka för att åstadkomma detta. Ett första steg kan vara att kommunen tar initiativ till en permanent kommitté för att diskutera uppläggning och genomförande.

Slutligen ser vi med tillfredsställelse på att vårt förslag om en kommitté för Södertäljeforskning finns med i dokumentet. Vi arbetar nu vidare med denna idé och ser fram emot att kunna göra det i samarbete med kommunen.

För föreningen Pia Lillieborg och Kerstin Ekberg